

**«Fake News» στην Ευρωπαϊκή Ένωση:
μία απειλή για τη δημοκρατία και την αλήθεια**

Διαφάνεια 1^η

Ονομάζομαι Άγης Καράμπελας, είμαι μαθητής της δευτέρας τάξης στο Α΄ Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

και θα σας παρουσιάσω το θέμα:

«Fake News» στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

μία απειλή για τη δημοκρατία και την αλήθεια

Διαφάνεια 2^η

Δομή εργασίας:

- Ο ρόλος τής Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ψηφιακά Εργαλεία για την αντιμετώπιση τής παραπληροφόρησης
 - Στρατηγική τής Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία τής δημοκρατίας
 - Ενημερωτικές εκστρατείες τής Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - Κώδικας Δεοντολογίας κατά τής παραπληροφόρησης
 - Η παραπληροφόρηση ως απειλή για τις ευρωπαϊκές εκλογές
 - Η επίδραση τής παραπληροφόρησης στα ανθρώπινα δικαιώματα
 - Η χρήση τής τεχνητής νοημοσύνης για την ανίχνευση των «fake news»
 - Διεθνείς οργανισμοί για την καταπολέμηση τής παραπληροφόρησης
 - Η σημασία τής εκπαίδευσης

Διαφάνεια 3^η

Ο ρόλος τής Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παραπληροφόρηση

Η άνοδος τής παραπληροφόρησης και τής διασποράς ψευδών ειδήσεων έχει δημιουργήσει σοβαρές προκλήσεις για τις δημοκρατίες σε όλο τον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ένα κράτος-μέλος με ισχυρή παράδοση ελευθερίας του Τύπου και δημοκρατικών θεσμών, αντιμετωπίζει ολοένα και πιο έντονα το φαινόμενο της παραπληροφόρησης.

Διαφάνεια 4^η

Η παραπληροφόρηση αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τη σύγχρονη κοινωνία, καθώς επηρεάζει την ποιότητα της ενημέρωσης, τη δημοκρατική διαδικασία και την κοινωνική συνοχή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), ως υπερεθνικός οργανισμός που προωθεί τις δημοκρατικές αξίες και τη διαφάνεια, έχει αναπτύξει μια σειρά από στρατηγικές, εργαλεία και πρωτοβουλίες για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον εντοπισμό της παραπληροφόρησης είναι πολυδιάστατος, συνδυάζοντας θεσμικές, νομοθετικές, τεχνολογικές και εκπαιδευτικές δράσεις. Η αποτελεσματική καταπολέμηση της παραπληροφόρησης απαιτεί τη συνεχή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και την ενεργή συμμετοχή των πολιτών.

Η δημοσιογραφία καλείται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην καταπολέμηση της παραπληροφόρησης. Η προσφορά αξιόπιστης και αντικειμενικής ενημέρωσης είναι πιο σημαντική από ποτέ.

Τα μέσα ενημέρωσης πρέπει να διατηρούν την ανεξαρτησία τους και να αποφεύγουν την προπαγάνδα και την υποκρισία. Η ενίσχυση της ελευθερίας του Τύπου είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη μιας ισχυρής δημοκρατίας.

Διαφάνεια 5^η

Ψηφιακά Εργαλεία για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης

Διαφάνεια 6^η

Η παραπληροφόρηση είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που απαιτεί εξειδικευμένα ψηφιακά εργαλεία για την ανίχνευση, ανάλυση και αντιμετώπισή της. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων από την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ζωτικό κομμάτι της στρατηγικής της για την αντιμετώπιση ψευδών ειδήσεων. Με την ανάπτυξη τεχνολογιών αιχμής, τη συνεργασία με πλατφόρμες και οργανισμούς, καθώς και την ενημέρωση και εκπαίδευση των πολιτών, η ΕΕ επιδιώκει να θωρακίσει τη δημοκρατία και να προστατεύσει τους πολίτες από τις επιπτώσεις της παραπληροφόρησης. Ωστόσο, η συνεχής εξέλιξη των τεχνολογιών απαιτεί την αναβάθμιση των εργαλείων και την ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας.

Διαφάνεια 7^η

Στρατηγική τής Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία τής δημοκρατίας από την παραπληροφόρηση

Διαφάνεια 8^η

Η παραπληροφόρηση αποτελεί σοβαρή απειλή για τη δημοκρατία, επηρεάζοντας τις πολιτικές διαδικασίες, την εμπιστοσύνη των πολιτών και τη συνοχή των κοινωνιών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως θεματοφύλακας των δημοκρατικών αξιών, έχει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την προστασία τής δημοκρατίας, συνδυάζοντας προληπτικά, αντιδραστικά, νομοθετικά, τεχνολογικά και εκπαιδευτικά μέτρα. Επιδιώκει να θωρακίσει τις δημοκρατικές διαδικασίες, να ενισχύσει την ανθεκτικότητα των πολιτών και να προωθήσει τη διαφάνεια. Αν και οι προκλήσεις παραμένουν, η ΕΕ συνεχίζει να προσαρμόζεται στις ανάγκες μιας ταχέως μεταβαλλόμενης πραγματικότητας, θέτοντας την προστασία τής δημοκρατίας στο επίκεντρο των δράσεών της.

Διαφάνεια 9^η

Ενημερωτικές εκστρατείες τής Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ευαισθητοποίηση των πολιτών στην παραπληροφόρηση

Διαφάνεια 10^η

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση τής ενημέρωσης και τής ευαισθητοποίησης των πολιτών για κρίσιμα θέματα, όπως η παραπληροφόρηση, η προστασία τού περιβάλλοντος, η δημόσια υγεία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η συμμετοχή στη δημοκρατική διαδικασία. Η έμπνευση και η κινητοποίηση υλοποιούνται κυρίως με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών, τη συνεργασία με τοπικούς φορείς και την προσέγγιση μέσω κοινωνικών δικτύων, με μακροπρόθεσμο στόχο τη διαμόρφωση μιας σωστά ενημερωμένης, ανθεκτικής και συμμετοχικής ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Διαφάνεια 11^η

Κώδικας Δεοντολογίας κατά τής παραπληροφόρησης

Διαφάνεια 12^η

Ο Κώδικας Δεοντολογίας κατά τής παραπληροφόρησης αποτελεί μια πρωτοβουλία τής Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που στοχεύει στη συνεργασία με διαδικτυακές πλατφόρμες, εταιρείες τεχνολογίας και άλλους σχετικούς φορείς για την αντιμετώπιση τού φαινομένου αυτού στο διαδίκτυο. Δημιουργήθηκε το 2018 και συνεχώς εξελίσσεται για να προσαρμόζεται στις νέες προκλήσεις που σχετίζονται με την ψηφιακή εποχή. Η εξέλιξη τού Κώδικα και η ενσωμάτωσή του σε ένα ευρύτερο ρυθμιστικό πλαίσιο υποδεικνύουν τη δέσμευση τής ΕΕ για τη δημιουργία ενός πιο ασφαλούς και αξιόπιστου διαδικτυακού περιβάλλοντος.

Διαφάνεια 13^η

Βασικές δεσμεύσεις τού Κώδικα για τη μείωση τής παραπληροφόρησης:

- ❖ Ενημέρωση αλγορίθμων ώστε να μειώνεται η διάδοση ψευδών ειδήσεων,
- ❖ Αφαίρεση ψευδών λογαριασμών,
- ❖ Διαφάνεια στη διαφήμιση,
- ❖ Συνεργασία με ελεγκτές γεγονότων (Fact-Checkers),
- ❖ Υποστήριξη ανεξάρτητων οργανισμών για την επαλήθευση πληροφοριών,
- ❖ Ενημέρωση των χρηστών για παραπλανητικό περιεχόμενο,
- ❖ Ενίσχυση τής εκπαίδευσης και ανάπτυξη ψηφιακού γραμματισμού,
- ❖ Παροχή δεδομένων σε ερευνητές και οργανισμούς.

Διαφάνεια 14^η

Τα κύρια σημεία του ανανεωμένου Κώδικα (2022) είναι τα εξής:

- ❖ Ευρύτερη συμμετοχή οργανισμών,
- ❖ Εισαγωγή δεικτών για την παρακολούθηση τής αποτελεσματικότητας των μέτρων.
- ❖ Αντιμετώπιση των Deepfakes,
- ❖ Καλύτερη πρόσβαση σε δεδομένα,
- ❖ Συνεχής συζήτηση για τον περιορισμό τής παραπληροφόρησης χωρίς να υπονομευθεί η ελευθερία τής έκφρασης.

Διαφάνεια 15^η

Ο Κώδικας Δεοντολογίας επιδιώκει:

- ❖ Περιορισμό τής διάδοσης παραπληροφόρησης,
- ❖ Ενίσχυση τής διαφάνειας,
- ❖ Ενδυνάμωση των χρηστών με τα απαραίτητα εργαλεία,

Προστασία τής ελευθερίας τής έκφρασης

Διαφάνεια 16^η

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σχεδιάζει:

- ❖ να ενισχύσει τη νομοθεσία μέσω του νόμου για τις ψηφιακές υπηρεσίες (Digital Services Act), ο οποίος θα καθιστά υποχρεωτική την εφαρμογή ορισμένων μέτρων τού Κώδικα,
- ❖ να βελτιώσει τη συνεργασία μεταξύ φορέων, όπως είναι οι ΜΚΟ και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα,
- ❖ να αξιοποιήσει την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Διαφάνεια 17^η

Η παραπληροφόρηση ως απειλή για τις ευρωπαϊκές εκλογές

Διαφάνεια 18^η

Η άνθηση των κοινωνικών μέσων και η εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία έχουν δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου η παραπληροφόρηση μπορεί να διαδοθεί γρήγορα και εύκολα. Η άνοδος τής ψηφιακής τεχνολογίας έχει διευκολύνει τη δημιουργία και διάδοση ψευδών ειδήσεων.

Στην Ευρώπη, τα fake news έχουν επηρεάσει αρνητικά τις πολιτικές εκλογές, τις δημόσιες συζητήσεις και τις κοινωνικές σχέσεις. Η παραπληροφόρηση ενισχύει τη δυσπιστία στις δημοκρατικές διαδικασίες, θολώνει τα όρια μεταξύ αλήθειας και ψέματος και δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου η λογική σκέψη δίνει τη θέση της στον φόβο και τον πανικό.

Οι ευρωπαϊκές εκλογές αποτελούν τον μηχανισμό μέσω τού οποίου οι πολίτες των κρατών-μελών εκλέγουν τούς αντιπροσώπους τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η παραπληροφόρηση αποτελεί μια πολυδιάστατη απειλή που μπορεί να επηρεάσει την ελεύθερη βούληση των πολιτών και να υπονομεύσει την ακεραιότητα τής εκλογικής διαδικασίας, με σοβαρές συνέπειες για τη δημοκρατία και τη συνοχή τής ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει ένα σύνολο πολιτικών και νομοθετικών εργαλείων και πρωτοβουλιών για την προστασία των θεσμών. Η διαρκής εξέλιξη τής παραπληροφόρησης απαιτεί συνεχή

επαγρύπνηση και ευρεία συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και των ίδιων των πολιτών.

Διαφάνεια 19^η

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συστήσει μια ομάδα εργασίας για την παραπληροφόρηση, η οποία εξετάζει τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Έχει αναπτυχθεί ένα νομικό πλαίσιο, που περιλαμβάνει νομικές, τεχνολογικές και εκπαιδευτικές δράσεις.

Διαφάνεια 20^η

Η επίδραση τής παραπληροφόρησης στα ανθρώπινα δικαιώματα

Διαφάνεια 21^η

Η παραπληροφόρηση, ως σκόπιμη ή ακούσια διάδοση ψευδών πληροφοριών, έχει σημαντικές επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα. Παρότι το φαινόμενο αυτό μπορεί να φαίνεται ως πρόβλημα επικοινωνίας ή ενημέρωσης, οι συνέπειές του αγγίζουν βαθύτερα επίπεδα, επηρεάζοντας την ελευθερία έκφρασης, την ιδιωτικότητα, την πρόσβαση στην πληροφόρηση, και την ίδια τη δημοκρατική διαδικασία.

Διαφάνεια 22^η

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, ήταν το πρώτο μέσο που αποκρυσταλλώνει και δίνει δεσμευτικό αποτέλεσμα στα δικαιώματα που ορίζονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Θεσπίζει απόλυτα δικαιώματα που δεν μπορούν ποτέ να παραβιαστούν από τα Κράτη, όπως το δικαίωμα στη ζωή ή η απαγόρευση των βασανιστηρίων, και προστατεύει ορισμένα δικαιώματα και ελευθερίες που μπορούν να περιοριστούν από τον νόμο μόνο όταν είναι απαραίτητο σε μια δημοκρατική κοινωνία, π.χ. το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια ή το δικαίωμα σεβασμού τής ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Το 2020, προστέθηκαν στο αρχικό κείμενο ορισμένα δικαιώματα με την υιοθέτηση πρόσθετων πρωτοκόλλων, που αφορούν ιδίως στην κατάργηση τής θανατικής ποινής, την προστασία τής περιουσίας, το δικαίωμα σε ελεύθερες εκλογές ή την ελευθερία κυκλοφορίας.

Διαφάνεια 23^η

Παραδείγματα «fake news» και οι συνέπειές τους στην Ευρώπη

Διαφάνεια 24^η

Η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για την ανίχνευση των «fake news»

Διαφάνεια 25^η

Η παραπληροφόρηση, γνωστή και ως «fake news», αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της ψηφιακής εποχής, επηρεάζοντας τις κοινωνικές, πολιτικές, και οικονομικές δομές. Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης (Artificial Intelligence) προσφέρει νέα εργαλεία για την ανίχνευση και καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων. Ωστόσο, η χρήση της τεχνολογίας αυτής εγείρει προκλήσεις και ερωτήματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα και την ηθική της.

Διαφάνεια 26^η

Βασικά στάδια εξέλιξης της τεχνητής νοημοσύνης

Διαφάνεια 27^η

Διεθνείς οργανισμοί για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης

Διαφάνεια 28^η

Η παραπληροφόρηση αποτελεί παγκόσμια πρόκληση που υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα και απαιτεί συντονισμένες δράσεις σε διεθνές επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), αναγνωρίζοντας τη διασυνοριακή φύση τού φαινομένου αυτού, έχει εστιάσει στη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών και εργαλείων για την καταπολέμηση του, ώστε να προστατεύονται η δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η διαφάνεια. Οι συνεργασίες αυτές ενισχύουν τη δυνατότητα αντιμετώπισης τού προβλήματος μέσα από την ανταλλαγή εμπειριών, τεχνολογίας και καλών πρακτικών.

Διαφάνεια 29^η

Η σημασία της εκπαίδευσης στην καταπολέμηση της παραπληροφόρησης

Διαφάνεια 30^η

Η εκπαίδευση στα σχολεία μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, προσφέροντας στους μαθητές τα απαραίτητα εργαλεία για να αναγνωρίζουν και να αποφεύγουν τη διάδοση ψευδών ή παραποιημένων πληροφοριών. Μέσα από την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, την ενίσχυση τού ψηφιακού γραμματισμού και τη συνεργασία με διάφορους φορείς, τα σχολεία μπορούν να διαμορφώσουν πολίτες που είναι έτοιμοι να διαχειριστούν τις προκλήσεις της σύγχρονης πληροφορίας.

Διαφάνεια 31^η

Βασικό υπόβαθρο γνώσεων: Η εκπαίδευση για την κριτική σκέψη και η ανάπτυξη δεξιοτήτων ελέγχου της πληροφορίας είναι απαραίτητες για να αντιμετωπιστεί η μάστιγα της παραπληροφόρησης. Κριτική σκέψη: Η ενίσχυση της πληροφοριακής παιδείας και η καλλιέργεια κριτικής σκέψης στους πολίτες είναι απαραίτητες για να αποκτήσουν τη δυνατότητα να διακρίνουν την αλήθεια από το ψέμα. Ψηφιακός γραμματισμός: Η ενημέρωση των πολιτών για τις μεθόδους παραπληροφόρησης και τις τεχνικές δημιουργίας ψευδών ειδήσεων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη άμυνας ενάντια σε αυτές.

Διαφάνεια 32^η

Η ενσωμάτωση της εκπαίδευσης κατά της παραπληροφόρησης στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου, μπορεί να γίνει: α) με ειδικά μαθήματα ψηφιακού γραμματισμού, β) με διαθεματικές προσεγγίσεις και κριτική ανάλυση πληροφοριών, γ) με δραστηριότητες, συζητήσεις και ομαδικές εργασίες και δ) σε συνεργασία με ειδικούς, π.χ. με δημοσιογράφους.

Διαφάνεια 33^η

Κυριότερες συνέπειες των ψευδών ειδήσεων

Διαφάνεια 34^η

Οι ψευδείς ειδήσεις μπορούν να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη και να επηρεάσουν την λήψη πολιτικών αποφάσεων. Η ψηφιακή κουλτούρα της ταχείας και άκριτης διάδοσης πληροφοριών δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου η αλήθεια δέχεται σφοδρή επίθεση.

Η διασπορά ψευδών ειδήσεων μπορεί να οδηγήσει σε μίσος, διακρίσεις, βία και αβάσιμους φόβους. Η διάδοση ψευδών ειδήσεων μπορεί να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη στις δημοκρατικές διαδικασίες και να οδηγήσει σε απογοήτευση και απαισιοδοξία για το μέλλον. Ο κόσμος γίνεται ολοένα και πιο δύσπιστος για την εγκυρότητα των πληροφοριών.

Διαφάνεια 35^η

Συμπεράσματα:

Διαφάνεια 36^η

Η διάδοση ψευδών ειδήσεων (fake news) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) επηρεάζει πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές πτυχές τής ζωής των πολιτών. Πολλές φορές τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι πλατφόρμες ειδήσεων και άλλες ψηφιακές υποδομές αξιοποιούν ψευδή μηνύματα για να παραπληροφορούν, να χειραγωγούν και να διασπείρουν διχασμό, με αποτέλεσμα να διαβρώνεται η εμπιστοσύνη στους θεσμούς τής Ε.Ε., αφού πλήττονται δημοκρατικές διαδικασίες, όπως είναι οι εκλογές, κατά τις οποίες οι ψευδείς πληροφορίες στοχεύουν στη χειραγώγηση των ψηφοφόρων. Με την παραπληροφόρηση επηρεάζεται η κοινωνική συνοχή, καθώς ενισχύονται εθνικιστικές και λαϊκιστικές τάσεις, οι οποίες καλλιεργούν φόβο και πόλωση. Η Ε.Ε. έχει αναγνωρίσει τη σοβαρότητα τού φαινομένου και έχει λάβει μέτρα, με κυριότερα: α) τον κώδικα πρακτικής κατά τής παραπληροφόρησης, β) την ενίσχυση τής διαφάνειας στη διαδικτυακή διαφήμιση, γ) την καταπολέμηση των «bots» (των διαδικτυακών robots δηλαδή προγραμμάτων που εκτελούν αυτοματοποιημένες εργασίες μέσω του διαδικτύου) και δ) την ίδρυση τού Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τα Ψηφιακά Μέσα (EDMO: European Digital Media Observatory), το οποίο προωθεί τη συνεργασία ερευνητών, δημοσιογράφων και πολιτικών φορέων. Γίνεται προσπάθεια ώστε να ενισχυθεί η κριτική σκέψη των πολιτών με τον ψηφιακό γραμματισμό και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών για τη δημιουργία ενιαίας στρατηγικής ανάπτυξης εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης, με στόχους τον εντοπισμό και την αφαίρεση ψευδών ειδήσεων.

Διαφάνεια 37^η

Οι ψευδείς ειδήσεις μπορούν να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη και να επηρεάσουν την λήψη πολιτικών αποφάσεων. Η ψηφιακή κουλτούρα τής ταχείας και άκριτης διάδοσης πληροφοριών δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου η αλήθεια δέχεται σφοδρή επίθεση.

Η διασπορά ψευδών ειδήσεων μπορεί να οδηγήσει σε μίσος, διακρίσεις, βία και αβάσιμους φόβους. Η διάδοση ψευδών ειδήσεων μπορεί να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη στις δημοκρατικές διαδικασίες και να οδηγήσει σε απογοήτευση και απαισιοδοξία για το μέλλον. Ο κόσμος γίνεται ολοένα και πιο δύσπιστος για την εγκυρότητα των πληροφοριών. Ευχαριστώ την καθηγήτριά μου κυρία Ευδοκία Πατσιλινάκου που με παρότρυνε να ασχοληθώ με το θέμα αυτό. Ευχαριστώ επίσης το Β΄ Αρσάκειο Λύκειο Ψυχικού, που μας έδωσε αυτή την ευκαιρία.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!